Distrugerea Bisericii Enei*

Arhitect RADU ȘTEFĂNESCU

La sfârșitul lunii aprilie 1977, *rănile cauzate de cutremur ne însoţeau la tot pasul în Bucureşti*. Eram student în anul V la Institutul de Arhitectură Ion Mincu. Chiar lângă școală puteam vedea zi de zi cum blocul Dunărea, afectat de cutremur, fusese împrejmuit cu panouri de tablă și muncitori cu utilaje speciale curățau blocul în vederea demolării. Pentru noi, studenții, era o imagine interesantă și urmăream cu atenție evoluția demolării. Nimic special până în ziua în care pe culoarele facultății a trecut un zvon, ca o pală de vânt rece, care ne-a înfiorat pe toți.

Era vorba de biserica Enei sau Ienei, biserica cu Hramul Sfântului Nicolae. Biserica se afla vizavi de Teatrul Național, înghesuită între două calcane de blocuri, cel mai cunoscut dintre ele fiind imobilul Dunărea. Biserica zidită prin anii 1720 - 1724 avea pictura murală originală de o mare frumusețe și o zonă era repictată de Gheorghe Tattarescu.

Cred că pe data de 28 aprilie am aflat că biserica fusese lovită de o macara cu bilă. Atenția tuturor, studenți, profesori, personal s-a îndreptat de la structura de beton a imobilului Dunărea către biserică. În zilele următoare am urmărit prin ferestrele Institutului de Arhitectură, cu aparatul de fotografiat în mână, fazele demolării. Pe 29 aprilie am intrat chiar pe șantier cu bunul meu prieten, Dinu Lazăr, prezentând legitimațiile de la Asociația Artiștilor Fotografi. Am făcut câteva diapozitive nu foarte reușite. Eram extrem de emoționat, șantierul colcăia de militari, de muncitori, câțiva studenți sub îndrumarea unui cadru

*Text preluat, cu mici modificări, dintr-o postare de pe blogul *Muzeul de fotografie* (o inițiativă Alex Gâlmeanu), cu permisiunea autorului (https://www.muzeuldefotografie.ro/2016/11/filmul-demolarii-bisericii-enei-aprilie-1977/).

didactic de la Institutul de Artă Nicolae Grigorescu încercau salvarea unor bucăți de frescă, în timp ce un enoriaș dezgropa osemintele din biserică, iar soldații stropeau cu apă mormanele de dărâmături ca să împiedice ridicarea prafului.

Îmi amintesc zilele acelea de aprilie când în interiorul Facultăţii era parcă stare de asediu. Cele mai bune locuri de fotografiat erau în Sala Frescelor şi la Catedra de Urbanism. În Sala Frescelor am fotografiat colegi care se uitau sideraţi pe ferestre şi, alături de ei, un meseriaş. Parcă era tâmplar în Facultate. Pentru noi, studenții, totul reprezenta cel mai mare sacrilegiu posibil, dar se vedea că pentru omul acela era ceva care îl depășea, nu putea să își explice ce vedea de mai multe zile.

După ce s-au rupt cablurile de oțel cu care s-a încercat secționarea turlei, în seara zilei de 30 aprilie au fost aduse noi cabluri și două TAB-uri stăteau în așteptare. Cu toții simțeam că urmează ceva. Pe balcoanele Hotelului Intercontinental se vedeau câțiva turiști, în blocul din stânga era mișcare pe la ferestre. Eu așteptam ascuns în spatele ferestrei de la catedra de Urbanism și mă echipasem cu noul meu Canon FTB QL cu un obiectiv extrem de luminos. De la Dinu aveam un film deosebit de sensibil. Când a început să se aștearnă întunericul a fost întrerupt curentul electric. Facultatea, hotelul Intercontinental, clădirile din apropiere au rămas în beznă. În acel moment au pornit motoarele TAB-urilor, cablurile de oțel care treceau prin ferestrele turlei s-au tensionat iar eu am început să trag cadru după cadru, din mână pentru că uitasem stativul acasă. Turla s-a prăbușit și totul a fost înecat într-un nor de praf. După risipirea prafului a dispărut parcă și tensiunea care plutea în aer și după ce s-a aprins lumina pe la ferestre am putut vedea că distrugerea era definitivă. Prima dintre bisericile care aveau să dispară în următoarea perioadă, în București, era la pământ. Un mecanism de distrugere a vechilor clădiri bucureștene se pusese în mișcare în seara zilei de 30 aprilie 1977.

Demolarea Blocului Dunărea, 1977. Autor necunoscut
Sursa: arhiva Azopan

Biserica Enei în timpul demolării © Radu Ştefănescu

Amprenta Bisericii Enei şi a Băii Centrale imediat după demolare
Sursa: arhiva CED

